

Na podlagi drugega odstavka 36. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11) izdaja ministrica, pristojna za zdravje v soglasju z ministrom, pristojnim za delo

PRAVILNIK o zdravstvenih pregledih delavcev

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

S tem pravilnikom se natančneje določajo vrste, način, obseg in roki opravljanja zdravstvenih pregledov delavcev, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu.

2. člen (namen zdravstvenih pregledov delavcev)

Zdravstveni pregledi delavcev se opravljajo zaradi varovanja življenja, ocene zdravstvene zmožnosti delavca za opravljanje dela in varovanje njegovega zdravja pri opravljanju dela z namenom preprečevanja nezgod in poškodb pri delu, poklicnih bolezni, bolezni povezanih z delom in varovanje zdravstvene zmožnosti za opravljanje dela delavca ter preprečevanje invalidnosti.

Z zdravstvenimi pregledi delavcev se ugotavljajo tudi vplivi tveganj za varnost in zdravje pri delu delavca ter izpolnjevanje posebnih zdravstvenih zahtev za delo, ki jih mora izpolnjevati delavec za določeno delo. Tveganja in posebne zdravstvene zahteve so opredeljene v izjavi o varnosti z oceno tveganja.

3. člen (ocena tveganja in posebne zdravstvene zahteve)

Izvajalec medicine dela sodeluje pri izdelavi strokovnih podlag za izjavo o varnosti z oceno tveganja in pri pripravi strokovne ocene posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo. Pri tem upošteva rezultate meritev in analiz obremenitev in obremenjenosti ter rezultate preiskav škodljivosti v delovnem okolju.

Za namen sodelovanja pri izdelavi strokovnih podlag za izjavo o varnosti z oceno tveganja mora izvajalec medicine dela opraviti ogled delovnega okolja. Ogled delovnega okolja se opravi tudi ob vsaki spremembi delovnega okolja ali delovnih pogojev, ki vplivajo na oceno tveganja.

Posebne zdravstvene zahteve so tisti zdravstveni pogoji, ki jih kot pogoj za opravljanje določenega dela v delovnem okolju sprejme in vključi v izjavo o varnosti z oceno tveganja delodajalec na podlagi strokovne ocene izvajalca medicine dela, ali jih kot pogoj za opravljanje dela na specifičnem delovnem mestu določajo veljavni predpisi. Zdravstveni pogoji so lahko prisotnost določenih zdravstvenih lastnosti pri osebi ali odsotnost določenih zdravstvenih okvar.

II. IZVAJALCI, VRSTE, NAČIN, OBSEG IN ROKI ZDRAVSTVENIH PREGLEDOV DELAVCEV

4. člen (zdravstveni pregledi delavcev)

Zdravstvene preglede delavcev za delodajalca izvaja zdravnik specialist medicine dela, prometa in športa.

Vrste zdravstvenih pregledov delavcev so:

- predhodni zdravstveni pregled,
- obdobjni zdravstveni pregled,
- usmerjeni zdravstveni pregled.

Pri izvedbi zdravstvenega pregleda lahko sodeluje tudi:

- psiholog, ki ima opravljen strokovni izpit v skladu s predpisi, ki urejajo zdravstveno dejavnosti, in ima dodatna znanja o psihologiji v medicini dela,
- drugi strokovnjaki s področja zdravstva.

Način, obseg in roke zdravstvenih pregledov delavcev določi delodajalec na predlog izvajalca medicine dela na način, da ustrezajo oceni tveganja za varnost in zdravje pri delu pri delodajalcu. Priloga 1, ki je sestavni del tega pravilnika, podrobneje določa obseg in roke zdravstvenih pregledov.

5. člen (predhodni zdravstveni pregled)

Namen predhodnega zdravstvenega pregleda delavca je ocena izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev v skladu s tveganji za varnost in zdravje pri delu pri delodajalcu.

Predhodni zdravstveni pregled opravi :

- kandidat pred prvo zaposlitvijo na delovnem mestu pri delodajalcu,
- delavec pred začetkom dela z drugačnimi zdravstvenimi zahtevami, če predhodno za te zahteve še ni bil pregledan in če to zahteva ocena tveganja,
- delavec pred napotitvijo na strokovno usposabljanje za drugo delo oziroma prekvalifikacijo z drugačnimi zdravstvenimi zahtevami, če predhodno za te zahteve še ni bil pregledan in če to zahteva ocena tveganja,

6. člen (obseg predhodnega zdravstvenega pregleda)

Predhodni zdravstveni pregled obsega anamnezo, klinični pregled z osnovno biometrijo, osnovne laboratorijske preiskave, testiranje osnovnih vidnih funkcij in preiskavo sluha, druge usmerjene preglede in preiskave, ki so potrebni za ugotovitev zdravstvenega stanja in zdravstvene zmožnosti glede na dejavnike tveganja pri delu.

Predhodni zdravstveni pregled obsega tudi izdajo Izvida o rezultatih in ugotovitvah zdravstvenega pregleda in zdravniškega spričevala z oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev v skladu s tveganji za zdravje in varnost pri delu pri delodajalcu.

Zdravniško spričevalo iz prejšnjega odstavka se izda na obrazcu iz Priloge 2, ki je sestavni del tega pravilnika.

7. člen (obdobni zdravstveni pregled)

Namen obdobjnega zdravstvenega pregleda delavca je ocena vplivov tveganj za varnost in zdravje pri delu na zdravje delavca, ki so opredeljena v izjavi o varnosti z oceno tveganja, ugotovitev zdravstvene ogroženosti in izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev, kar mora jasno izhajati iz strokovne ocene izvajalca medicine dela.

V primeru, da izvajalec medicine dela na obdobjnem zdravstvenem pregledu ugotovi prisotnost zdravstvenih stanj, ki začasno ali trajno zmanjšujejo funkcionalno zmogljivost delavca za opravljanje dela, sodeluje z osebnim zdravnikom na način, da izmenja podatke o zdravstvenem stanju delavca z namenom zagotavljanja varnosti in zdravja delavca pri delu.

Ne glede na roke in obseg, določene v Prilogi I tega pravilnika, lahko izvajalec medicine dela izjemoma določi krajši rok za naslednji obdobjni zdravstveni pregled delavca, če sta ogrožena varnost in zdravje delavca pri delu, kar mora pisno utemeljiti delavcu.

8. člen (obseg obdobjnega zdravstvenega pregleda)

Obdobjni zdravstveni pregled obsega anamnezo, klinični pregled z osnovno biometrijo, osnovne laboratorijske preiskave, testiranje osnovnih vidnih funkcij in preiskavo sluha in druge usmerjene preglede in preiskave, ki so potrebni za ugotovitev zdravstvenega stanja in zdravstvene zmožnosti glede na dejavnike tveganja pri delu.

Obdobjni zdravstveni pregled obsega tudi izdajo Izvida o rezultatih in ugotovitvah zdravstvenega pregleda in zdravniškega spričevala z oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev v skladu s tveganji za zdravje in varnost pri delu pri delodajalcu.

Zdravniško spričevalo iz prejšnjega odstavka se izda na obrazcu iz Priloge 2.

9. člen (usmerjeni zdravstveni pregled)

Usmerjeni zdravstveni pregled je tisti pregled, ki se izvede pred določenim rokom obdobjnega zdravstvenega pregleda z namenom ocene izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev in vplivov tveganj za varnost in zdravje pri delu delavca, ki so opredeljena v izjavi o varnosti z oceno tveganja.

Delodajalec napoti delavca na usmerjeni zdravstveni pregled v naslednjih primerih:

1. če obstaja sum, da je ogroženo zdravje delavca pri delu ali, da je prišlo do okvare delavčevega zdravja zaradi dela pri delodajalcu,
2. če gre za delavce, ki so se v obdobju enega leta poškodovali pri delu trikrat ali večkrat,
3. po trajni prekinitvi izpostavljenosti mutagenim, teratogenim in rakotvornim snovem ter drugim škodljivostim s kumulativnimi, poznimi ali trajnimi učinki,
4. če obstaja sum na bolezni odvisnosti ali sum na tvegano rabo psihoaktivnih snovi, ki lahko vplivajo na zdravstveno zmožnost delavca;
5. če gre pri delavcu za sum na zmanjšano zdravstveno zmožnost na način, da gre za delavce, ki so bili v obdobju enega leta v bolniškem staležu zaradi bolezni ali poškodbe petkrat ali večkrat ali če obstaja dvom o delavčevi zmožnosti za dosedanje delo;
6. pri zmanjšani zdravstveni zmožnosti.

Zdravniško spričevalo usmerjenega zdravstvenega pregleda se izda na obrazcu iz Priloge 2.

V primeru, da so ob krajšem roku za obdobji zdravstveni pregled delavca iz prve točke prejšnjega odstavka, potrebni tudi dodatni ukrepi za varnost in zdravje na delovnem mestu, mora izvajalec medicine dela o ukrepih pisno obvestiti delodajalca.

10. člen (zdravniško spričevalo in predlagani ukrepi izvajalca medicine dela)

Po vsakem opravljenem zdravstvenem pregledu izvajalec medicine dela izda zdravniško spričevalo z oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za delovno mesto in z obrazložitvijo potrebnih predlaganih ustreznih ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu, ki ga posreduje delodajalcu.

Izvajalec medicine dela na podlagi rezultatov pregledov predlaga ukrepe za izboljšanje razmer na delovnih mestih in v delovnih okoljih oziroma ukrepe za odpravo vzrokov, ki ogrožajo oziroma utegnejo ogroziti zdravje delavcev in so navedeni v spričevalu.

Delodajalec upošteva zdravniško spričevalo izvajalca medicine dela.

11. člen (medicinska dokumentacija)

Izvajalec medicine dela mora o opravljenih zdravstvenih pregledih voditi in hraniti medicinsko dokumentacijo, ki obsega predvsem:

1. splošne podatke za identifikacijo delavca,
2. podatke iz izjave o varnosti z oceno tveganja za delavčevo delovno mesto, ki jih je upošteval pri oceni izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju,
3. medicinsko dokumentacijo o opravljenih zdravstvenih pregledih,
4. oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju,
5. predlagane ukrepe za varovanje zdravja pri delu.

Izvajalec medicine dela potrebuje za oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju ustrezno medicinsko dokumentacijo delavca. Z medicinsko dokumentacijo delavca se izvajalec medicine dela seznanja ob izvedbi posameznega zdravstvenega pregleda z vpogledom v Centralni register podatkov o pacientu. V kolikor izvajalec medicine dela presodi, da potrebuje pisno dokumentacijo, mu jo na pisno ali ustno zahtevo delavca posreduje delavčev izbrani osebni zdravnik v roku treh dni po predhodnem soglasju delavca.

V primeru, ko delodajalec izbere novega izvajalca medicine dela, je dotedanji izvajalec medicine dela dolžan na zahtevo delodajalca v 30 dneh predati vso medicinsko dokumentacijo o opravljenih zdravstvenih pregledih. Stroške kopiranja dokumentacije, ki jo zadrži dotedanji izvajalec medicine dela, nosi delodajalec, ki je zahteval spremembo izvajalca medicine dela.

III. POSTOPEK IN NAČIN OPRAVLJANJA ZDRAVSTVENIH PREGLEDOV

12. člen (napotitev delavca na zdravstveni pregled)

Delodajalec napoti delavca na zdravstveni pregled z napotnico, ki je kot Priloga 3 sestavni del tega pravilnika.

Delodajalec napoti delavca na obdobjni zdravstveni pregled najmanj 30 dni pred iztekom roka, ki je v skladu s tem pravilnikom določen z aktom delodajalca.

V primeru, da izvajalec medicine dela, ki opravlja zdravstvene preglede, ni sodeloval pri oceni tveganja, mora delodajalec k napotnici predložiti tudi izjavo o varnosti z oceno tveganja.

13. člen (izdaja zdravniškega spričevala z oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za delovno mesto)

Izvajalec medicine dela najpozneje deset dni po končanem zdravstvenem pregledu iz 4. člena tega pravilnika posreduje delodajalcu zdravniško spričevalo z oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju in delavcu .

Izvid in zdravniško spričevalo izvajalec medicine dela posreduje v Centralni register podatkov o pacientu.

Izvajalec medicine dela o rezultatu pregleda takoj obvesti delavca, in delodajalca, če je pri pregledu ugotovljena takšna okvara zdravja delavca, ki ogroža njegovo življenje oziroma njegovo zdravstveno zmožnost.

14. člen (poročilo izvajalca medicine dela)

V primeru, da gre pri obdobjnih pregledih za skupino 30 ali več delavcev zaposlenih pri enem delodajalcu, ki so bili pregledani v obdobju enega leta mora izvajalec medicine dela pripraviti poročilo, ki poleg podatkov iz prejšnjega člena, vsebuje najmanj:

- predstavitev pregledane skupine delavcev glede na izpostavljenost dejavnikom tveganja (obremenitve, škodljivosti in zahteve),
- obseg in vsebino pregleda glede na izpostavljenost obremenitvam in škodljivostim,
- rezultate pregledov ob upoštevanju izpostavljenosti obremenitvam in škodljivostim pri delu
- primerjavo zdravstvenega stanja in izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju skupine glede na ugotovitve ob preteklem pregledu,
- predlog ukrepov za preprečevanje izpostavljenosti dejavnikom tveganja (obremenitve, škodljivosti in zahteve) zaradi varovanja zdravja pri delu, ter priporočila za ohranjanje in krepitev zdravstvene zmožnosti in preprečevanja invalidnosti.

15. člen (posebna zdravniška komisija)

Delavec in delodajalec imata pravico zahtevati presojo ocene izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju po opravljenem preventivnem zdravstvenem pregledu pri posebni zdravniški komisiji (v nadaljnjem besedilu: komisija).

Zahteva za presojo se v pisni obliki vloži najpozneje 15 dni po prejemu ocene izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju, pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti, ki je oceno podal.

Izvajalec zdravstvene dejavnosti iz prejšnjega odstavka zahtevo z vso zdravstveno dokumentacijo v treh dneh od prejema ugovora posreduje komisiji pri Kliničnem inštitutu za medicino dela, prometa in športa.

Komisijo imenuje minister, pristojen za zdravje, na predlog Razširjenega strokovnega kolegija za medicino dela, prometa in športa, izmed zdravnikov specialistov medicine dela, prometa in športa. Kot svetovalci se po potrebi na zahtevo komisije vključujejo v presojo ocene izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju po tem pravilniku zdravniki specialisti različnih specialnosti, psihologi s področja medicine dela in drugi strokovnjaki.

Komisija je imenovana za pet let in ima predsednika ter 20 članov. Sedež komisije je pri Kliničnem inštitutu za medicino dela, prometa in športa, UKC Ljubljana. Komisija sprejme o svojem delu poslovnik.

O posameznem primeru komisija odloča v sestavi dveh članov. Predsednik za obravnavo posameznega primera imenuje dva člana izmed imenovanih strokovnjakov glede na naravo primera.

Komisija mora posamezen primer vzeti v obravnavo najkasneje v 30 dneh od prejema zahtevka za presojo ocene izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju, svoje mnenje pa mora delavcu oziroma delodajalcu in izvajalcu medicine dela pisno sporočiti najpozneje osem dni po zaključni obravnavi.

Delavec ali delodajalec, ki je zahteval presojo ocene izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju, nosi stroške obravnave na komisiji.

Ne glede na prejšnji odstavek, delodajalec v primeru, ko komisija ugotovi, da ocena izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju, ki je predmet presoje, strokovno ni bila utemeljena, delavcu povrne stroške obravnave na komisiji.

16. člen (Hramba dokumentacije)

Vsa dokumentacija, ki je bila zbrana v zvezi z opravljanjem zdravstvenih pregledov, se hrani kot arhivsko gradivo po veljavnih predpisih.

IV. POSEBNA DOLOČILA

17. člen (posebni predpisi)

Poleg pogojev iz tega pravilnika se za zdravstvene preglede delavcev v dejavnostih, za katere veljajo posebni predpisi v zvezi z zdravstveno sposobnostjo in zdravstvenim nadzorom, uporabljajo tudi ti predpisi.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

18. člen (prehodna določba)

Minister, pristojen za zdravje, imenuje komisijo iz 15. člena tega pravilnika v enem mesecu po uveljavitvi tega pravilnika.

Do imenovanja komisije iz prejšnjega odstavka opravlja naloge iz 15. člena tega pravilnika komisija iz 17. člena Pravilnika o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev (Uradni list RS, št. 87/02, 29/03 – popr., 124/06 in 43/11 – ZVZD-1).

O postopkih v zvezi z vlogami za presojo ocene izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za določeno delo v delovnem okolju po opravljenem preventivnem zdravstvenem pregledu, ki jih je Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa, UKC Ljubljana, prejel pred uveljavitvijo tega pravilnika in o njih še ni odločilo, odloča komisija iz 15. člena tega pravilnika.

19. člen (prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika, preneha veljati Pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev (Uradni list RS, št. 87/02, 29/03 – popr., 124/06 in 43/11 – ZVZD-1), uporablja pa se še do začetka uporabe tega pravilnika.

20. člen (začetek veljavnosti in uporabe)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne šest mesecev po njegovi uveljavitvi.